

Universitätsbibliothek Wuppertal

M. VAL. MARTIALIS

Martialis, Marcus Valerius

AMSTELODAMI, 1628

Liber VIII.

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-711](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-711)

M. VAL.

MARTIALIS

Epigrammatum

LIBER VIII.

Imp. Domitiano, Cæsari Augusto,
Germanico, Dacico, Mar-
tialis S.

Omnes quidem libelli mei, Domine, quibus
Ous famam, id est, vitam dedisti, tibi suppli-
cant: & puto, propter hoc leguntur. Hic ta-
men, qui operis nostri octavus inscribitur, occasione
pietatis frequentius fruitur. Minus itaque ingenio
laborandum fuit, in cuius locum materia successerat:
quam quidem subinde aliqua jocularum mixtura varia-
re tenuimus; ne caelesti verecundia tua laudes su-
as, qua facilius te fatigare possint, quam nos satia-
re, omnis versus ingereret. Quamvis autem epi-gram-
mata severissimis quoque & suprema fortuna viris
ita scripta sint, ut mimican verborum licentiam af-
fectasse videantur: ego tamen illis non permissi tam
luscive loqui, quam soleat: cum pars libri & major
& melior ad majestatem sacri nominis tui allegata
sit, meminerit non nisi religiosa purificatione lusiva-
tus accedere ad templa debere. Quod ut custoditu-
rum me lecturi sciant, in ipso libelli hujus limine pro-
fitei brevissimo placuit epigrammate.

Laurigeros Domini liber intrature Penates,
Disce verecundo sanctius ore loqui.
Nuda recede Venus: non est tuus iste libellus,
Tu mihi tu Pallas Cæsariaua veni.

Ad Ianum. I.

Fastorum genitor parensque Ianus
Victorem modo cum videret Ileri,
Tot vultus sibi non satis putavit,
Optavirque oculos habere plures,
Et lingua pariter locutus omni:
Terrarum domino, deoque rerum

166 M. VAL. MARTIALIS
Promisit Pyliam quater senectam.
Addas, Iane pater, tuam rogamus.

De suo epigrammatum scribendorum studio. 2.

Quinque satis fuerant ; nam sex, septemve libelli,
Est nimium : quid adhuc ludere, Musa, iuvat ?
Sit pudor, & finis. jam plus nihil addere nobis
Fama potest : teritur noster ubique liber.
Et cum rupta situ Messallæ faxa jacebunt,
Atque cum Licini marmora pulvis erunt :
Me tamen ora legent & secum plurimus hospes,
Ad patrias sedes carmina nostra feret.
Finjeram ; cum sic respondit nona sororum,
Cui comâ & unguento sordida vestis erat :
Tunc potes dulces, ingrare, relinquere nugas ?
Dic mihi, quid melius desidiosus ages ?
An iuvat ad tragicos focum transferre cothurnos ?
Aspera vel paribus bella tonare modis ?
Prælegat ut tumidus rauca te voce magister,
Oderit & grandis virgo, bonusque puer.
Scribant ista graves nimium, nimiumque severi,
Quos media miseros nocte lucerna vider :
At tu Romano lepidos sale tinge libellos ;
Agnoscat mores vira, legatque suos.
Angusta cantare licet videaris avena,
Dum tua multorum vincat avena rubas.

Ad Germanicum. 3.

Quantus, io, Lætiæ mundi conventus ad aras
Suscipit, & solvit pro Duce vota suo ! (tum,
Nam non hæc hominum, Germanice, gaudia tantum
Sed faciant ipsi nunc, puto, sacra dei.

Ad Macrum. 4.

Dum donas, Macer, annulos puellis :
Desisti, Macer, annulos habere.

In Euctum. 5.

Archetypis veruli nihil est odiosius Eucti,
Ficta Saguntino cymbia malo luto.
Argenti furiosa sui cum stemmata narrat
Garrulus, & verbis mucida vina facit.
Laomedontæ fuerant hæc pocula mensæ :
Ferret ut hæc, muros struxit Apollo Iyra.

Hoc cratere ferox commisit praelia Rheocus
 Cum Lapithis ; pugna debile cernis opus.
 Hi duo longævo censentur Nestore fundi :
 Pollice de Pyllo tri ta columba nitet.
 Hic scyphus est, in quo misceri iussit amicis.
 Largius AEacides vividusque merum.
 Hac propinavit Bytiæ pulcherrima Dido
 In patera, Phrygio cum data cœna viro est.
 Miratus fueris cum prisca toreumata multum.
 In Priami calathis Astyanacta bibes.

In Cinnam. 6.

Hoc agere est causas, hoc dicere, Cinna, diserte,
 Horis, Cinna, decem dicere verba novem ?
 Sed modo clepsydras ingenti voce petisti
 Quattuor : ô quantum, Cinna, tacere potes !

*Ad Ianum. de reditu Casa-
 ris. 7.*

Principium des, Iane, licet velocibus annis,
 Et revoces vultu sæcula longa tuo :
 Te primum pia thura rogent, te vota salutent :
 Purpura te felix, te colat omnis honos :
 Tu tamen hoc mayis, Latiae quod contigit urbi,
 Mense tuo Reducem, Iane, videre Deum.

*Ad Quintum, de Hy-
 la. 8.*

Solvere dodrantem nuper tibi, Quinte, volebat
 Lippus Hylas : luscus vult dare dimidium.
 Accipe quamprimum : brevis est occasio lucri.
 Si fuerit cæcus, nil tibi solvet Hylas.

De Basso. 9.

Emit lacernas millibus decem Bassus
 Tyrias coloris optimi. lucrifecit.
 Adeo bene emit ? inquis. immo non solvit.

Ad Casarem. 10.

Pervenisse tuam jam te scit Rhenus in urbem :
 Nam populi voces audit & ille tui.
 Sarmaticas etiam gentes, Istrumque, Getasque
 Lætitiae clamor terruit ipse novæ.
 Dum te longa sacro venerantur gaudia Circo,
 Nemo quater missos currere sensit equos.

268 M. VAL. MARTIALIS
Nullum Roma ducem, nec te sic, Cæsar, amavit:
Te quoque jam non plus, ut velit ipsa, potest.

Ad Priscum. 11.

Vxorem quare locupletem ducere nolum,
Quæritis? uxori nubere nolo meæ.
Inferior matrona suo fit, Prisce, marito:
Non aliter fiunt fœmina virque pares.

Ad Gargilianum. 12.

Morio dictus erat, viginti millibus emi.
Redde mihi nummos, Gargiliane: sapit.

In crudelem amicum. 13.

Pallida ne Cilicum timeant pomaria brumam,
Mordeat & tenerum fortior aura nemus;
Nibernis objecta notis specularia puros
Admittunt soles, & sine sole diem.
At mihi cella datur non rota clusa fenestra,
In qua nec Boreas ipse manere velit.
Sic habitare jubes veterem crudelis amicum?
Arboris ergo tuæ tutior hospes ero.

Ad Casarem. 14.

Dum nova Pannonici numeratur gloria belli,
Omnis & ad Reducem dum litat ara Jovem;
Dat populus, dat gratus eques, dat thura senatus,
Et ditant Latias tertia dona tribus;
Hos quoque secretos memorabit Roma triūphos,
Nec minor ita tuæ laurea pacis erit,
Quod tibi de sancta credis pietate tuorum.
Principis est virtus maxima, nosse suos.

In Ciperum. 15.

Pistor qui fueras diu, Cipere,
Nunc causas agis, & ducenta quæris:
Sed consumis, & usque mutuaris.
A pittore, Cipere, non recedis;
Et panem facis, & facis farinam.

Ad Sextum. 16.

Egi, Sexte, tuam pactus duo millia causam.
Misiisti nummos quos mihi? mille. quid est?
Narrasti nihil, inquis, & à te perdita causa est:
Tanto plus debes, Sexte, quod erubui.

Ad

Ad Cirinium. 17.

Si tua, Cirini, promas epigrammata vulgo,
 Vel mecum possis, vel prior ipse legi:
 Sed tibi tantus inest veteris respectus amici,
 Carior ut mea sit, quam rua fama tibi.
 Sic Maro nec Calabri tentavit carmina Flacci,
 Pindaricos posset cum superare modos.
 Et Vario cessit Romani laude cothurni,
 Cum posset tragico fortius ore loqui.
 Aurum, & opes, & rura frequens donabit amicus:
 Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

De Cinna. 18.

Pauper videri Cinna vult, & est pauper.

Ad Varum. 19.

Cum facias versus nulla non luce duce nos,
 Vare, nihil recitas, non sapis, atque sapis.

In adventum Caesaris. 20.

Phosphore, redde diē. quid gaudia nostra moraris?
 Cæsare venturo, Phospore, redde diem.
 Roma rogat. placidi numquid te pigra Bootæ
 Plaustra vehunt, lento quod nimis igne venis?
 Læthæo poteras abducere Cyllaron astro.
 Ipse suo cedit nunc tibi Castor equo.
 Quid cupidum Titana tenes? jam Xanthus &
 Aethon
 Frena volunt, vigilat Memnonis alma parens.
 Tarda tamen nixidæ non cedunt sidera luci,
 Et cupit Ausonium Luna videre Ducem.
 Jam, Cæsar, vel nocte veni: stent astra licebit,
 Non deerit populo te veniente dies.

In Gallicum. 21.

Invitas ad aprum, ponis mihi, Gallice, porcum.
 Hybrida sim, si das, Gallice, verba mihi.

Ad Rusticum. 22.

Esse tibi videor sævus, nimiumque gulosus,
 Qui propter coenam, Rustice, cædo cocum?
 Si levis ista tibi flagrorum causa videtur,
 Ex qua vis causa vapulet ergo cocus?

Ad Casarem. 23.

Si quid forte petam timido gracilique libello,
 Improba non fuerit si mea charta : dato
 Et si non dederis, Cæsar, permittite rogari,
 Offendunt nunquam thura precesque Iovem.
 Qui fingit sacros auro vel marmore vultus,
 Non facit ille deos : qui rogat, ille facit.

In Oppianum. 24.

Vidisti semel, Oppiane tantum
 Aegrum me male : sæpe te videbo.

Ad Germanicum Casarem. 25.

Non tot iam Eois timuit Gangeticus arvis
 Raptor, in Hyrcano qui fugit albus equo,
 Quot tua Roma novas vidit, Germanice, tigres :
 Delicias potuit nec numerare suas.
 Vincit Erythræos tua, Cæsar, arena triumphos,
 Et victoris opes divitiasque dei.
 Nam cum captivos ageret sub curribus Indos,
 Contentus gemina tigride Bacchus erat.

Ad Gaurum. 26.

Munera qui tibi dar locupleti, Gaure, senique,
 Si sapias, & sentis, hic tibi ait morere.

*De toga sibi à Parthenio do-
 nata. 27.*

Dic toga, facundi gratum mihi munus amici,
 Esse velis cujus fama decusque gregis ?
 Appula Ledæi tibi floruit herba Phalanti,
 Qua saturat Calabris culta Galefus aquis ?
 An Tarrestiacus stabuli nutritor Iberi,
 Bætis in Hesperia te quoque lavit ove ?
 An tua multifidum numeravit lana Timavum,
 Quem pius astrifero Cyllarus ore bibit ?
 Te nec Amyclæo decuit livere veneno :
 Nec Miletus erat vellere digna tuo.
 Lilia tu vincis, nec adhuc delapsa ligustra,
 Et Tiburtino monte quod albet ebur.
 Spartanus tibi ceder olor, Paphiæque columbæ ;
 Cedit Erythræis eruta gemma vadis.

Sed licet hæc primis nivibus sint æmula dona,
 Non sunt Parthenio candidiora suo.
 Non ego prætulerim Babylonica picta superbe
 Tecta, Semiramia quæ variantur acu.
 Non Athamanteo potius me mirer in auro.
 AEolium donec si mihi Phrixæ pecus.
 O quantos risus pariter spectata movebit
 Cum Pallatina nostra laceyna toga!

De distichis. 28.

Disticha qui scribit, puto, vult brevitate placere.
 Quid prodest brevitās, dic mihi, si liber est?

De spectaculo Scævola. 29.

Qui nunc Cæsareæ lusus spectatur arenæ,
 Temporibus Bruti gloria summa fuit.
 Adspicis, ut teneat flammās, pœnaque fruatur
 Fortis, & attonito regnet in igne manus!
 Ipse sui spectator adest, & nobile dextræ
 Funus amat, totis pascitur illa sacris:
 Quod nisi rapta foret nolenti pœna, parabat
 Sævior in lassos ire sinistra fecos.
 Scire piger, post tale decus, quid fecerit ante:
 Quam vidi, fatis est hanc mihi nosse manum.

In Dentonem. 30.

Nescio quid de te non belle, Dento, fateris,
 Coniuge qui ducta iura paterna petis.
 Sed jam supplicibus Dominum lassare libellis.
 Desine, & in patriam serus ab urbe redi.
 Nam dum tu longe deserta uxore diuque
 Tres quæris natos, quattuor invenies.

De columba Aretulla. 31.

Aera per tacitum delapsa sedentis in ipsos.
 Fluxit Aretullæ blanda columba sinus.
 Luserat hoc casus, nisi inobservata maneret,
 Permissaque diu noller abire fuga.
 Si meliora præ fas est sperare forori,
 Et dominum mundi flectere vota valent:
 Hæc à Sardois tibi forsitan exfulis oris,
 Fratre reversuro, nuncia venit avis.

*Ad Paullum super missa
phiala. 32.*

De prætoricia folium mihi, Paulle, corona
Mittis, & hoc phialæ nomen habere jubes.
Hac fuerat nuper nebula tibi pegma perunctum,
Pallida quam rubri diluit unda croci.
An magis astuti derasa est ungue ministri
Bractea de fulcro (quod reor esse) tuo?
Illa potest culicem longe sentire volantem,
Et minimi penna papilionis agi.
Exiguæ volitat suspensa vapore lucernæ,
Et leviter fuso rumpitur ista mero.
Hoc linitur sputo Iani caryora Kalendis,
Quam fert cum parvo sordidus asse cliens.
Lenta minus gracili crescunt colocasia filo:
Plena magis nimio lilia sole cadunt.
Nec vaga tam tenui discursat aranea tela.
Tam leve nec bombyx pendulus urget opus.
Crassior in facie vetulæ stat creta Fabullæ:
Crassior offensæ bulla tumescit aquæ.
Fortior & torros servat vesica capillos,
Et mutat Larias spuma Barava comas.
Hac cute Ledæo vestitur pullus in ovo:
Talia lunata splenia fronte sedent.
Quid tibi cum phiala, ligulam cum mittere posses,
Mittere cum posses vel cochleare mihi? (posses,
Magna nimis loquimur, cochleam cum mittere
Denique cum posses mittere, Paulle, nihil.

In Iactatorem. 33.

Archetypum Myos argentum te dicis habere.
Quod sine te factum est, hoc magis archetypum
est.

In pessimos coniuges. 34.

Cum sitis similes paresque vita,
Vxor pessima, pessimus maritus:
Miror, non bene convenire vobis.

Ad Augustum Casarem. 35.

Regia pyramidum, Cæsar, miracula ride.
Iam tacet Eoum barbara Memphis opus.
Pars quota Parrhasiæ labor est Mareoticus aulæ;
Clarius in toto nil videt orbe dies.

Septenos pariter credas asurgere montes :
 Thessalicum brevior Pelion Ossa tulit.
 Aethera sic intrat, nitidis ut condirus astris.
 Inferiore tonet nube serenus apex.
 Et prius arcano satiatur lumine Phoebi
 Nascentis Circe quam videt ora patris.
 Hæc, Auguste, tamen, quæ vertice sidera pulsar,
 Pax dominus est coelo, sed minor est domino.

Ad Polycarum. 36.

Quod Cajetano reddis, Polycarme, tabellas,
 Millia te centum num tribuisse putas? (las.
 Debuit hæc, inquis: tibi habe, Polycarme, tabella
 Et Cajetano millia crede duo.

Ad Meliorem. 37.

Qui præstat pietate pertinaci
 Sensuro bona liberalitatis,
 Captet forsitan, aut vicem reposcat :
 At si quis dare nomini relicto
 Post Manes tumulumque perseverat,
 Quærit quid nisi parcius dolere?
 Refert sis bonus, an velis videri.
 Præstas hoc, Melior, sciente fama,
 Qui sollennibus anxius sepulti
 Nomen non finis interire Blæsi;
 Et de munifica profusus arca
 Ad natalicium diem colendum,
 Scribarum memori piæque turbæ
 Quod donas, facis ipse Blæsianum.
 Hoc longum tibi vita dum manebit,
 Hoc & post cineres erit tributum.

Ad Germanicum. 38.

Qui Pallatinæ caperet convivia mensæ,
 Ambrosiasque dapes, non erat ante locus.
 Hic haurire decet sacrum, Germanice, nectæ,
 Et Ganymedea pocula mixta manu.
 Esse velis, oro, serus conviva Tonantis,
 At tu si properas Iupiter, ipse veni.

Ad Priapum. 39.

Non horti, neque palmitis beati,
 Sed rari nemoris, Priape, custos,
 Ex quo natus es & potes renasci,
 Furaces, moneo, manus repellas.

Et silvam domini focus reserves.
Si defecerit hæc , & ipse lignum es.

Ad Faustinum, de Athenagora. 40.

Tristis Athenagoras non misit munera nobis.
Quæ medio brumæ mittere mense solet.
An sit Athenagoras tristis, Faustine, videbo :
Me certe tristem fecit Athenagoras.

Ad Mathonem. 41.

Si te sportula major ad beatos
Non corruperit , ut solet : licebit
De nostro , Matho , centies laveris.

In Fabium & Chrestillam. 42.

Effert uxores Fabius, Chrestilla maritos,
Funereamque toris quassat uterque facem.
Victores committe Venus : quos iste manebit
Exitus , una duos ut Libitina ferat.

Ad Titullum. 43.

Titulle, moneo, vive semper : hoc serum est :
Sub pædagogo cæperis licet, serum est.
At tu, miser Titulle, nec fenex vivis :
Sed omne limen conteris saluator,
Et mane sudas urbis osculis udus,
Foroque triplici sparsus ante equos omnes
AEdemque Martis, & Coloslos Augusti,
Curris per omnes tertiasque, quinctasque.
Rape, congere, aufer, posside : relinquendum est.
Superba densis arca palleat nummis,
Centum explicentur paginæ Kalendarum :
Iurabit heres , te nihil reliquisse,
Supraque pluteum te jacente, vel saxum,
Fartus papyro dum tibi torus crescit,
Flentes superbus basiabit eunuchos :
Tuoque tristis filius , velis nolis,
Cum concubino nocte dormiet prima.

Ad Flaccum, de reditu Prisci

Terentii. 44.

Priscus ab AERNÆIS mihi, Flacce, Terentius oris
 Redditur : hanc lucem lactea gemma notet.
 Defluat, & lento splendet turbida lino
 Amphora centeno consule facta minor.
 Continger nox quando meis tani candida mensis ?
 Tam iusto dabitur quando calere mero ?
 Cum te, Flacce, mihi reddet Cythereia Cypros,
 Luxuriæ fiet tam bona causa meæ.

Ad Cestum puerum. 45.

Quanta tua est, probitas, quanta est infantia for-
 Ceste puer, puero castior Hippolyto ! (MÆ,
 Te secum Diana velit, Dorosque natate :
 Te Cybele totam mallet habere Phryga.
 Tu Ganymædeo poterat succedere lecto,
 Sed durus domino basia sola dares :
 Felix quæ tenerum vexabit sponsa maritum,
 Et quæ te faciet prima puella virum !

In variè se tondentem. 46.

Pars maxillarum tonsa est tibi, pars tibi rasa est ?
 Pars vulsa est : unum quis putet esse caput ?

De abolla Crispini. 47.

Nescit cui dederit Tyriam Crispinus abollam,
 Dum mutat cultus, induiturque togam.
 Quisquis habes, humeris sua munera redde, pre-
 camur :
 Non hoc Crispinus, te sed abolla rogar.
 Non quicumque capit saturatas murice vestes ;
 Nec nisi deliciis convenit iste color.
 Si te præda juvat foedique infania lucri,
 Quâ possis melius fallere, fume togam.

De Aspro. 48.

Formosam plane, sed cæcus, diligit Asper.
 Plus ergo, ut res est, quàm videt Asper amat.

Ad Casarem. 49.

Quanta Gigantei memoratur mensa triumphî,
 Quantaque nox superis omnibus illa fuit ;
 Quæ

Qua bonus accubuit genitor cum plebe deorum,
 Et licuit Faunis poscere vina Iovem :
 Tanta tuas, Cæsar, celebrant convivia laurus ;
 Exhilarant ipsos gaudia nostra deos.
 Vescitur omnis eques tecum, populusque, patresque.

Et capit ambrosias cum duce Roma dapes.
 Grandia pollicitus, quanto majora dedisti tibi
 Promissa est nobis sportula, recta data est.

De Instantis Rufi phiala. 50.

Quis labor in phiala ? docti Myos, anne Myronis ?
 Mentoris hæc manus est, an Polyclete tua ?
 Livescit nulla caligine fusca, nec odit
 Exploratores nubila massa focos.
 Vera minus flavo radiant electra metallo ;
 Et niveum felix pustula vincit ebur.
 Materiae non cedit opus : sic alligat orbem,
 Plurima cum tota lampade Luna nitet.
 Stat caper Aeolio Thebani vellere Phrixi
 Cultus : ab hoc mallet vecta fuisse soror.
 Hunc nec Cinyphius tonsor violaverit, & tu
 Ipse tua pasci vite Lyæ velis.
 Terga premit pecoris geminis Amor aureus alis,
 Palladius tenero lotos ab ore sonat.
 Sic Methynnæo gavisus Arione delphin
 Languida non tacitum per freta vexit onus.
 Imbuat egregium digno mihi nectare munus
 Non grege de domini, sed tua Ceste manus,
 Ceste decus mensæ ; misce Setina : videtur
 Ipse puer nobis, ipse fitire caper.
 Det numerum cyathis Instanti littera Rufi :
 Auctor enim tanti muneris ille mihi.
 Si Telethusa venit, promissaque gaudia portat :
 Servabor dominæ, Rufe, triente tuo.
 Si dubia est, septunce trahar : si fallit amantem,
 Ut jugulem curas, nomen utrumque bibam.

Ad Cedicianum. 51.

Tonforem puerum, sed arte talem,
 Qualis nec Thalamus fuit Neronis,
 Drusorum cui contingere barbæ,
 Aequandas semel in genas rogatus,
 Rufe, Ceditiane, commodavi.
 Dum iustus repetit pilos eos dem,

Censura speculi manum regente ;
 Expingitque cutem ; facitque longam .
 Detonsis epaphæresim capillis ;
 Barbatus mihi tonsor est reversus .

In Catullam. 52.

Formosissima quæ fuere, vel sunt,
 Sed vilissima quæ fuere, vel sunt.
 O quam te fieri, Catulla, vellem,
 Formosam minus, aut magis pudicam !

Ad Cæsarem. 53.

Magna licet toties tribuas, majora daturus
 Dona, ducum victor, victor & ipse tui :
 Diligeris populo non propter præmia, Cæsar ;
 Propter te populus præmia, Cæsar, amat.

Ad Germanicum, de leone. 54.

Auditur quantum Massyla per avia murmur,
 Innumero quoties silva leone furit :
 Pallidus attonitos ad Pœna mapalia pastor
 Cum revocat tauros, & sine mente pecus :
 Tantus in Ausonia fremuit modo terror arena.
 Quis non esse gregem crederet ? unus erat.
 Sed cujus tremere ipsi quoque jura leones,
 Cui diadema daret marmore picta Nomas,
 O quantum per colla decus, quem sparsit hono-
 Aurea lunatæ cum sterit unda jubæ ! (remy,
 Grandia quam decuit latum venabula pectus,
 Quantaque de magna gaudia morte tulit !
 Vide tuis, Libye, tam felix gloria filvis ?
 A Cybeles numquid venerat ille jugis ?
 An magis Herculeo, Germanice, misit ab astro
 Hanc tibi vel frater, vel pater ipse, feram :

Ad Flaccum. 55.

Temporibus nostris ætas cum cedat avorum,
 Cræverit & major cum duce Roma suo :
 Ingenium facti miraris abesse Maronis,
 Nec quemquam tanta bella sonare tuba :
 Sint Mæcenates, non deerunt, Flacce, Marones ;
 Virgiliumque tibi vel tua rura dabunt.
 Ingræva perdidit miseræ vicina Cremonæ,
 Flebat & abductas Tityrus æger oves :

473 M. VAL. MARTIALIS
 Risit Tuscus eques, paupertatemque malignam
 Reppulit, & celeri jussit abire fugâ.
 Accipe divitias, & varum maximus esto,
 Tu licet & nostram, dixit, Alexin ames.
 Adlatabat domini mensis pulcherrimus ille,
 Marmoreâ fundens nigra Falernâ manu;
 Et libata dabat roseis carcheſia labris,
 Quæ poterant ipsum sollicitare Iovem.
 Excidit artonito pinguis Galathea Pœtæ,
 Thestylis & rubras messibus uſta genas:
 Proximus Italiam concepit, & ARMA VIRVMQ;
 Qui modo vix Culicem fleverat ore rudi.
 Quid Varos, Marſosque loquar, ditataque varum
 Nomina, magnus erit quos numerare labor?
 Ergo ero Virgilius, si munera Mæcenatis
 Des mihi? Virgilius non ero, Marſus ero.

De Picente. 56.

Treis habuit dentes, pariter quos exspuit omnes,
 Ad tumulum Picens dum fedet ipse suum,
 Collegitque sinu fragmenta novissima laxi
 Oris, & aggestâ contumulavit humo.
 Oſſa licet quondam defuncti non legat heres:
 Hoc sibi jam Picens præstitit officium.

In Artemidorum. 57.

Cum tibi tam crassæ sint, Artemidore, lacernæ,
 Possim te Sagarium jure vocare meum.

In furem luscum. 58.

Adspicis hunc uno contemptum lumine, cujus
 Lippa sub attritâ fronte lacuna patet?
 Ne contemne caput; nihil est furacius illo:
 Non fuit Autolyçi tam piperata manus.
 Hunc tu convivam cautus servare memento:
 Tunc furit, atque oculo luscus utroque videt.
 Pocula solliciti perdunt ligulasque ministri,
 Et latet in tepido plurima mappa sinu.
 Lapsa nec à cubito subducere pallia nescit,
 Et rectus lenis sæpe duabus abit:
 Nec dormitantem vernam fraudare lacernâ
 Erubuit fallax, ardeat illa licet.
 Si nihil invasit; puerum tunc arte dolosâ
 Circuit, & soleas surripit ipse suas.

In Claudiam. 59.

Summa Palatini poteras æquare Colossi,
Si fieres brevior, Claudia, sesquipedem.

Ad Severum, de Charino. 60.

Livet Charinus, rumpitur, furit, plorat,
Et quærit altos, unde pendeat, ramos.
Non jam quod orbe cantor & legor toto,
Nec umbilicis quod decorus & cedro
Spargor per omnes, Roma quas tenet, gentes:
Sed quod sub urbe rus habemus æstivum,
Vehimurque mulis, non ut ante, conductis.
Quid inprecabor, ô Severe, liventi?
Hoc opto: mulas habeat, & suburbanum.

De Picente. 61.

Screibt in averfa Picens epigrammata chartâ;
Et dolet, averfo quod facit illa deo.

De Aulo. 62.

Thestylô Aulus amat, sed nec minus ardet Alexin:
Forsitan & nôstrum sic Hyacinthon amat.
Inunc, & dubita, vates an diligat ipsos,
Delicias vatum cum meus Aulus amet.

In Clytum. 63.

Vt poscas, Clyte, munus exigasque
Vno nasceris octies in anno;
Et solas puto, treisve, quattuorve
Non natalicias habes Kalendas.
Sit vultus tibi levior licebit
Tritis littoris aridi lapillis;
Sit moro coma nigrior caduco;
Vincas mollitie tremente plumas,
Aut massam modo lactis alligati;
Et talis tumor excitet papillas,
Quales cruda viro puella servat:
Tu nobis, Clyte, jam senex, videris.
Tam multos quis enim fuisse credat
Natales Priamive, Nestorisve?
Sit tandem pudor, & modus rapinis.
Quod si ludis adhuc, semelque nasci
Vno jam tibi non sat est in anno;
Natum te, Clyte, nec semel putabo.

Ad Germanicum. 64.

Hic ubi Fortunæ Reducis fulgentia late
 Tempa nitent, felix area nuper erat,
 Hic stetit Arctoi formosus pulvere belli
 Purpureum fundens Cæsar ab ore jubar.
 Hic lauro redimita comas, & candida cultu
 Roma salutavit voce manumque Ducem.
 Grande loci meritum testantur & altera dona:
 Stat facer & domitis gentibus arcus ovar.
 Hic gemini currus numerant elephanta frequen-
 Sufficit immensis aureus ipse jugis. (tem:
 Hæc est digna tuis, Germanice, porta triumphis:
 Hos aditus urbem Martis habere decet.

De Sili consularu. 65.

Augusto pia thura, victimasque
 Pro nostro date Silio Camœnæ.
 Bis fenos jubet en redire falces
 Nato consule, nobilique virgâ
 Vatis Castalianam domum sonare.
 Rerum prima salus & unâ Cæsar,
 Gaudenti superest adhuc quod optet.
 Felix purpura, tertiusque consul.
 Pompejo dederit licet senatus,
 Et Cæsar genero sacros honores:
 Quorum pacificus ter ampliavit
 Ianus nomina, Silius frequentes
 Mavult sic numerare consulatus.

In Cæcilianum. 66.

Horas quinque puer nondum tibi nunciat, & tu
 Iam conviva mihi, Cæciliane, venis.
 Cum modo distulerint raucæ vadimonia quartæ,
 Et Flora' icias lasset arena feras;
 Curre, age, & illos revoca, Calliste, ministros:
 Sternantur lecti, Cæciliane, sede.
 Caldâ postis aquam, nondum mihi frigida venit
 Alget adhuc nudo clusa culina foco.
 Mâne veni potius: nam cur te quinta moratur?
 Ut jentes; sero, Cæciliane, venis.

Ad Entellum. 67.

Qui Coreyræi vidit pomaria regis,
 Rus, Entelle, tuæ præferat ille domus.

Invida purpureos urat ne bruma racemos,
 Et gelidum Bacchi munera frigus edat;
 Condita perspicua vivit vindemia gemma,
 Et regitur felix nec tamen uva latet.
 Fœmineum lucet sic per bombycina corpus;
 Calculus in nitida sic numeratur aqua.
 Quid non ingenio voluit natura licere?
 Autumnum sterilis ferre jubetur hyems.

In Vacerram. 68.

Miraris veteres, Vacerra, solos,
 Nec laudas nisi mortuos poëtas.
 Ignoscas petimus, Vacerra: tanti
 Non est, ut placeam tibi, ferire.

De Nerva. 69.

Quanta quies, placidi tanta est facundia Nervæ;
 Sed cohibet vires ingeniumque pudor.
 Cum siccare sacram largo permessida posset
 Ore, verecundam maluit esse sitim:
 Pieriam tenui frontem redimire corona
 Contentus, famæ nec dare vela suæ.
 Sed tamen hunc nostri scit temporis esse Tibullū,
 Carmina qui docti nota Neronis habet.

In Postumianum. 70.

Quattuor argenti libras mihi tempore brumæ
 Misisti ante annos, Postumiane, decem.
 Speranti plures (nam stare, aut crescere debent
 Munera) venerunt plusve minusve duæ.
 Tertius & quartus multo inferiora tulerunt.
 Libra fuit quinto Septiciana: quid est?
 Belsalem ad scutulam sexto pervenimus anno.
 Post hunc in corulâ rosa selibra data est.
 Octavus ligulam misit sextante minorem:
 Nonus acu levius vix cochleare tulit.
 Quod mittat nobis decimus jam non habet annus
 Quatuor ad libras, Postumiane, redi.

Librum suum Artano mittit. 71.

Nondum murice cultus, asperoque
 Morfu pumicis aridi politus,
 Artanum properas sequi, libelle:
 Quem pulcherrima jam redire Narbo,

Docti Narbo, Paterna Vorieni,
 Ad leges jubet, annuosque fasces:
 Votis quod paribus tibi petendum est,
 Continget locus ille, & hic amicus.
 Quam vellein fieri meus libellus!

Ad Instantium. 72.

Instanti, quo nec sincerior alter habetur
 Pectore, nec niveâ simplicitate prior:
 Si dare vis nostræ vires animosque Thaliæ,
 Et victura petis carmina, da, quod amem.
 Cynthia te vatem fecit, lascive Properti:
 Ingenium Galli pulchra Lycoris erat.
 Fama est arguti Nemesi formosa Tibulli;
 Lesbia dictavit, doctæ Catulle, tibi.
 Non me Peligni, nec spernet Mantua vatem,
 Si qua Corinna mihi, si quis Alexis erit.

In malum medicum. 73.

Hoplomachus nunc es, fueras ophthalmicus ante,
 Fecisti medicus, quod facis hoplomachus.

De Gallo Lingono, ad Lucanum. 74.

Dum repetit serâ conductos nocte Penates
 Lingonus à Tecta Flaminiaque recens;
 Expulsi offenso vitiarum pollice talum,
 Et jacuit toto corpore fufus humi.
 Quid faceret Gallus, qua se ratione moveret?
 Ingenti domino servulus unus erat,
 Tam macer, ut minimam posset vix ferre lacernâ:
 Succurrit misero casus, openque tulit.
 Quattuor inscripti portabant vise cadaver,
 Accipit infelix qualia mille rogas.
 Eos comes invalidus submissa voce precatur,
 Ut quocunque velint corpus inane ferant.
 Permutatur onus; stipataque tollitur alte
 Grandis in angusta farcina sandapila.
 Hic mihi de multis unus, Lucane, videtur;
 Cui merito dici, mortuæ Galle, potest.

In Gallicum. 75.

Dic verum mihi, Marce, dic amabo:
 Nil est, quod magis audiam libenter:
 Sic & cum recitas tuos libellos,
 Et causam quoties agis clientis,
 Oras, Gallice, me rogasque semper,

Durum est me tibi, quod petis, negare.
Verò verius ergo quid sit, audi:
Verum, Gallice, non libenter audis.

Ad Liberum, 76.

Liber, amicorum dulcissima cura tuorum;
Liber, in æterna vivere digne rosa.
Si lapis, Assyrio semper tibi crinis amomo
Splendeat, & cingant florea ferta capur.
Candida nigrescant vetulo crysalla Falerno,
Et caleat blando mollis amore torus.
Qui sic vel medio finitus vixit in ævo,
Longior huic facta est, quam data vita fuit.

De ludis Stella ad Casarem. 77.

Quos cuperet Phlegræa tuos victoria ludos,
Indica quos euperet pompa, Lyæe, tuos:
Fecit Hyperborei celebrator Stella triumphi:
O pudor! ô pietas! & putat esse parum.
Non illi satis est turbato sordidus auro
Hermus, & Hesperio qui sonat orbe Tagus.
Omnis habet sua dona dies, nec linea dives
Cessat; & in populum multa rapina cadit.
Nunc veniant subitis lasciva numismata nimbis,
Nunc dat spectatas tessera larga feras.
Nunc implere finis securos gaudet, & absens
Sortitur dominos, ne laceretur, avis.
Quid numerem curras, ter denaq; præmia palmæ,
Quæ dare non semper consul uterque solet?
Omnia sed, Cæsar, tanto superantur honore,
Quod spectatorem te tua laurus habet.

In Fabullam. 78.

Omnes aut vetulas habes amicas,
Aut turpes, vetulisque foediores:
Has ducis comites, trabisque tecum
Per convivia, porticus, theatra.
Sic formosa, Fabulla; sic puella es.

Ad Casarem Augustum. 79.

Sanctorum nobis miracula reddis avorum,
Nec pateris, Cæsar, sæcula cana mori:
Cum veteres Latiae ritus renovantur arenæ,
Et pugnet virtus simpliciore manu.
Sic prisca servatur honos te præside templis,
Et casa tam culto sub Iove nomen habet.

Sic nova dum condis, revocas, Auguste, priora ;
Debentur quæ sunt, quæque fuere, tibi.

De Gellia ad Papirianum. 80.

Non per myltica sacra Dindymenes,
Nec per Niliacæ bovem juvencæ,
Nullos denique per deos deasque
Iurat Gellia ; sed per uniones.
Hos amplectitur, hos perosculatur :
Hos fratres vocat, hos vocat sorores :
Hos natis amat acrius duobus.
His si quo careat misella casu,
Victuram negat esse se nec horam,
Eheu, quam bene nunc, Papiriane,
Anxæi faceret manus Sereni !

Ad Augustum. 81.

Dante tibi turba querulos, Auguste, libellos,
Nos quoq; quod Domino carmina parva damus ;
Possè Deum rebus pariter Musisque vacare ;
Scimus ; & hæc etiam certa placere tibi.
Fer vates, Auguste, tuos : nos gloria dulcis,
Nos tua cura prior, deliciæque sumus.
Non querens te sola decet, nec laurea Phoebi :
Fiat & ex edera civica nostra tibi.

M. VAL.

MARTIALIS

LIBER IX.

Epigrammatum.

Ad Avitum.

Note, licet non vis, sublimi pectore vates,
Cui referet serus præmia digna cinis,
Hoc tibi sub nostra breve carmen imagine vivat,
Quam non obscuris jungis, Avite, viris.
*Ille ego sum nulli angarum laude secundus,
Que n non miraris, sed, puro, lector, amas.*
Majores majora sonent : mihi parva locuto
Sufficit in vestras sape redire manus.

Mar.